ABDÜLVÂHİD BİN EBİ'L-KÂSIM KUŞEYRÎ

Hadîs, kırâat ve Şafiî fıkıh âlimi, vâ'iz. Künyesi Ebû Saîd olup ismi Adülvâhid bin Abdülkerîm bin Hevazin'dir. Ebü'l-Kâsım Kuşeyrî hazretlerinin iki oğlundan biridir. 418 (m. 1027) yılında doğdu. İslâmiyete yapmış olduğu hizmetlerden dolayı, Rükn-ül-İslâm lakabı verildi. 494 (m. 1101) yılında vefât etti. Nişâbûr'da babasının yanına defnedildi.

Babasının İslâmî ilimlerde söz sahibi olup, zamanının ileri gelenlerinden olması, Ebû Saîd Abdülvâhid'in küçük yaşta dinimizin temel bilgilerini öğrenip, ilim tahsiline başlamasına vesile oldu. Nişâbûr, Rey, Bağdad ve Hemedan gibi ilim merkezlerini dolaştı. Başta babası Ebü'l-Kâsım Kuşeyrî olmak üzere, Ebü'l-Hasen Ali bin Muhammed Tırrâzi, Ebû Sa'd Abdurrahmân bin Hamdân Nasrevî, Ebû Hassan Muhammed bin Ahmed bin Ca'fer Müzekki, Ebû Abdullah Muhammed bin Abdullah bin Bâkûye Şirâzi, Ebû Abdurrahmân Muhammed bin Abdülazîz Nîlî, Ebû Abdullah Muhammed bin İbrâhim bin Yahyâ Müzekki, Ebû Nasr Mensûr bin Râmiş. Kâdı Ebû Tayyib Taberî, Kâdı Ebü'l-Hasen Mâverdî, Ebû Bekr bin Bişrân, Ebû Ya'lâ bin Ferrâ ve daha birçok âlimden ilim öğrendi. Babasının huzûrunda bulunur, söylediklerini yazardı. İki defa hac etti. Hicaz'da İslâm âleminin çeşitli bölge ve şehirlerinden gelen âlimlerle görüştü. Onların ilimlerinden istifâde edip, taliplerine ders verdi. Hadîs ve fıkıhta zamanının en ileri gelen âlimlerinden oldu. Ömrü boyunca, insanlara emri ma'rûf yapmadığı zamanlarda; yürürken, otururken, birşeyin üstünde giderken, hep Kur'ân-ı kerîm okurdu, ömrünün sonlarına doğru Nişâbûr'a gelip yerleşti. İmâm-ül-Haremeyn'den sonra Câmi-i Menîî'de müslümanlara va'z ve nasihatle vazîfelendirildi. Her Cum'a değişik mevzûlarda okuduğu hutbeleri, müslümanlar dikkatle dinlerler ve çok istifâde ederlerdi. Vefât edinceye kadar, onbeş yıl bu hizmeti ifâ etti. Cemâati çok kalabalık olur, herkes durumuna, kabiliyetine göre istifâde ederdi. Cemâatin içerisinde, Arapça bilmeyen Türkler ve İranlılar da bulunmasına rağmen, hutbeyi Arapça okur, Arapça okunmayan hutbenin kabûl olmayacağını bildirirdi. Va'z ve nasihatlerini herkesin anlayacağı dilde söyler, müslümanların dinlerim daha iyi öğrenmelerine gayret ederdi. Ömrü boyunca ilim öğrenmek ve öğretmek ve Allahü teâlânın emir ve yasaklarına tâbi olarak rızâsını kazanmak için çalıştı. Yazmış olduğu şiirlerde de Allahü teâlânın emir ve yasaklarına riâyet edip, Resûlüne (aleyhisselâm) tâbi olmanın ehemmiyetini anlattı. Bu güzel şiirleri, insanların dilinden düşmezdi. Yıllarca dilden dile, gönülden gönüle nakledildi.

Nasihatlerinden, birçok kimse istifâde etti. Sohbetlerinde, nice insanlar tövbe edip sâlihlerden oldu. Oğlu Hibetürrahmân ve Ebû Tâhir Sincî, talebelerinin meşhûrlarındandır.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tabakât-üş-Şâfiiyye cild-5, sh. 225

2) Şezerât-üz-zeheb cild-3, sh. 401